

המפקיד פרק שלישי בבא מציעא

לח.

עין משפט
נר מצוה

בג א מיי פ"ז מהל'
שאלה ופקדון הל' א
ועין בהשגות וממ"מ סג
עשין פת פוסט"ע ח"מ סי'
לכא סעיף טו:
בד ב מיי שס:
בד ג מיי שס וסג שס
טוש"ע שס:
בד ד מיי שס:
בד ה מיי שס הל' ג
וסג שס טוש"ע שס
סעיף טז:
בד ו מיי שס הל' ה
טוש"ע שס סעיף יט:
בד ז מיי פ"ט מהל'
ממנו ענייני הל' א
סג עשין קט טוש"ע י"ד
סי' רט סעיף ג:

לעני רש"י

אשמל"ר [אישמל"ר].
להחמין, (על רבש).

רבינו חננאל (המבשר)

נחמן [בר יצחק] דהוא
אמר חיישין שמה עשאו
תירומה ותרומה אינה
נמכרת לשון חולין ור'
יוחנן הוא אמר מוכרין
הלכך ודאי פליגי. לימא
דהא דר' יוחנן פליגי
נמי אדרב כהנא דהא
איהו נמי לא ימכרם
קאמר. ודחי' את לן
למימר דלא אמר רב
כהנא לא ימכרם אלא
היכא דחזרי' פחות
מכדי חסרונן והוא כדנתן
לקמן לחיטום ולאורו ט'
חזאי קבין לכור וכי
אכל בחסרון יותר מזה
לא אמר רב כהנא לא
ימכרו ולא פליגי עליה
דר' יוחנן. ומקשי' לר'
יוחנן ונתיישב דלמא הוה
בהן חסרון יתר מכדי
חסרונן ששינוי במשנתו
ומכרם על פי ב"ד מי
שהו מפקדין אצלו ולמה
שנינו לפיכך בעה"ב עושה
מכרם על פי ב"ד מי
בנון שנינו לו פירות
טבל בביתו אמר הפירות
שש יל פקדון אצל
אותן תרומה כו'. פי
לכא פלוגי הוה הן תרומה
על הפירות הללו ואוכלם
על מנת שפירות קיימין
טבין שמכרם נמצא אוכל
מכרם אלא שפירות קיימין
מזבין להו להני פרי
לכהנים מזבין להו בדמי
תרומה שאם יבואו בעליהן
ריאמרו כי תרומה היו
יחזרו דמיהן לכהן והדר
ידוע שאין בעליהן עושין
אותן תרומה על מקום
אחר אלא בקרוב זמן
דכרבו ברוח הוא שאין
בחתן זה הזמן עלה בהן
יותר מכדי חסרונן דאמר'
ודאי חל עליהן שם
תרומה ונפטר הפירות
שפירשין עליהן אבל אחר
זמן הדרבא דיאכל למיחש
דלמא הוה בהו יותר מכדי
דרשומה לא ועל אורחא דא
(א) דשמעתא דהה.
ומקשינן המפקיד פירות

(א) כ"ל מן שס אבדין כדי
מקדון כמנן וכו'.
(ב) אולי כ"ל דמקדי כדי
מקדון וכו'.
(ג) אולי כ"ל ועל אורחא דא
למחר ממקדא דשמעתא דהה.

שמא עשאו תרומה ומעשר ע"ל במקום אחר. הקשה ר"ת וכי
נמשדו חזירים למרוס שלא מן המוקף כדאמר בפרק כל
הגט (גיטין דף ל:) ופ"ק דחולין (דף יא.) גבי ר"מ שאכל עלה של
ירק ואור"ת דלכא גבי פקדון חולין נחשאה מועטת שלא יגע בהם
וחיישין שמה עברז שבת תרם שלא
מן המוקף דשרי כדאמרין בהאשה
רצה (יבמות דף נא.) אי נמי כדאמרין
פרק ככל מערצין (עירובין דף נב:)
ניחא ליה לחצר דלעצור איסורא
זוטא דהיינו שלא מן המוקף אכל
בחולין (דף יא.) וצפרק כל הגט
(גיטין דף ל:) לא חיישין כיון שאינו
פקדון ועפי אמרין בפרק זה בורר
(פסהדרין דף ג.) ראו שאביהם הטמין
מעוה צדיקה תיבה ומגדל ואמר של
מעשר שני הם הם כמעשים לא אמר
כלום אלא אוליין צמר רוב מעוה
שהם חולין להקל ואע"פ שפירש שהם
מעשר ובהאשה שהלכה (יבמות דף
קט:) גבי מלא כלי והיה כתוב עליו
קו"ף קרבן מיי' תרומה הא אין
כתוב עליו לא חיישין והא דאמרין
בהאשה (לקמן דף מט.) ישראל שאמר
לנן לוי כור מעשר ו' לאבין צדי
רשאי לעשותו תרומת מעשר על מקום
אחר היינו נמי בשבטות וימים טובים
וכן הא דקמין צמון לפיכך צעל
הצית עושה אותו תרומה ומעשר
על מקום אחר:

מחלוקת בבדי חסרון. פרש"י

כדרך שאל תבואות
והקשה ריב"ס ופי פליגי צמשה
דצמחות מכדי חסרון לכ"ע לא
ימכור ועוד דא"כ מ"ט דרשב"ג וי"ל
דפליגי שנתחבר צמח או צמחים
יותר משגולות להתחבר עד אותו
הזמן ופליגי עד שיעלה החסרון
צמח או צמחי צמחה תשעה חכאי
קצין לכור שהוא צמדי חסרון
לשנה שלמה:

מזבנין רבאננים. ולשמה יעשם

אחר המכירה ליכא
למיחש דיתר מכדי חסרון לא שכיח
וכי עמיד להו צמח"צ תרומה ומעשר
עמיד להו מקמי דליהו יותר מכדי
חסרון ופריך לרז נחמן נמי דלוצניניהו
לכהנים צמדי חסרון לא פריך דהא
איכא למיחש לשמא יעשם אלא צימור
מכדי חסרונם פריך דלוצניניהו וכי
מימא הכי נמי והא אמרת דרז נחמן
ודאי פליג ומשני דלרז נחמן יותר
מכדי חסרון שכיח והקשה ריב"ס
מי דחקו לומר דרז נחמן פליג לימא
דצמור מכדי חסרון לר"ה מוכרין
וליכא למיחש לשמא יעשם דלא שכיח
כמו לרז כהנא ותי' ר"ת דממני
מיי' ארבי צמחות אכל צפירות
מתוקנים והם מאי טעמא לא יגע
בהם ע"כ משום דרז כהנא דרומה
אדם בקצ של צמחשעה קצין של
צמור אס כן מאי אהני טעמא
דשמא עשאן תרומה ומעשר על
מקום אחר אי לאו לאשמועינן דאפי'
צמור מכדי חסרון חיישין א"כ סבר
דאפילו יותר מכדי חסרון שכיח:
עד

בתני מיהת פירות אצל חבירו והרקיבו יין
חסרון והא יין והחמין שמן והבאיש
חסרון גינהו שאני הני כיון דקם קם
למאי

והא טעמא דרבי יוסי משום הפסד הרמאי הוא. וכיון דטעמא
בהכי מה לי כלי מה לי מעוה והיכי תיסק אדעתין למימר דצמחות
מודה להו לרזנן ואמאי אכטריך למתנייה: לרזנן איטריך.
לאשמועינן מילתא דרזנן תנניהו למרויהו ואי מנא כלים צרישא

HebrewBooks.org ©Moznaim Publishers. No commercial use allowed.

והא טעמא דרבי יוסי משום הפסד הרמאי
הוא אלא תרומיהו לרזנן איטריך^(א) ולא זו
אף זו קתני: **מתני'** ^(א) המפקיד פירות
אצל חבירו אפילו הן אבדין לא יגע בהן
רשב"ג. ^(ב) אומר מוכרין בפני ב"ד מפני שהוא
כמשיב אבירה לבעלים: **גמ'** מאי טעמא
אמר רב כהנא אדם רוצה בקב שלו
מתשעה קבים של חבירו ורב נחמן בר
יצחק אמר דחיישין שמא עשאו המפקיד
תרומה ומעשר על מקום אחר מיתבי
המפקיד פירות אצל חבירו הרי זה לא יגע
בהן לפיכך בעל הבית עושה אותן תרומה
ומעשר על מקום אחר בשלמא לרב כהנא
היינו דקתני לפיכך אלא לרב נחמן בר
יצחק מאי לפיכך הכי קאמר השתא דאמור
רבנן לא נזבין דחיישין לפיכך בעל הבית
עושה אותן תרומה ומעשר על מקום
אחר אמר רבה בר בר חנה א"ר יוחנן
מחלוקת בבדי חסרון אבל יותר מכדי
חסרון ידברי הכל מוכרין בב"ד אדרב
נחמן בר יצחק ודאי פליגא אדרב כהנא
מי לימא פליגא כי קאמר רב כהנא בבדי
חסרון קאמר והא רוצה בקב שלו מתשעה
קבין של חבירו קאמר גזמא בעלמא
מיתבי לפיכך בעה"ב עושה אותן תרומה
ומעשר על מקום אחר וליחוש דלמא הוו
להו יותר מכדי חסרון וזבניניהו וקא אכיל
טבלים יותר מכדי חסרון לא שכיח ואי
משתכחי מאי מזבנינן להו וליחוש שמא
עשאו בעל הבית תרומה ומעשר על מקום
אחר כי מזבנינן נמי ילכהנים בדמי תרומה
מזבנינן להו ולרב נחמן בר יצחק נמי
נזבניניהו לכהנים בדמי תרומה בהא פליגי
דרבה בר בר חנה סבר יותר מכדי חסרון
לא שכיח מידי וכי משתכח לקמיה הוא
דהויא יתר מכדי חסרון אי עביד להו בעה"ב
תרומה ומעשר על מקום אחר מקמיה דהו
להו יותר מכדי חסרון עביד להו הלכך
כי הוו להו יותר מכדי חסרון נזבניניהו
לכהנים בדמי תרומה ורב נחמן בר יצחק
סבר יתר מכדי חסרון משכח שכיח וכי הוו
להו לאלתר הוא דהו ויהו ואמר נזבניניהו
יזמנין דקדים ומזבין להו וכי עביד להו בעל
הבית תרומה ומעשר על מקום אחר לא
ידע דזבנא וקא אכיל טבלים מיתבי
המפקיד פירות אצל חבירו והרקיבו יין
והחמין שמן והבאיש רבש^(א) והרביש הרי
זה לא יגע בהן דברי ר"מ והכמים אומרים
העושה להם תקנה ומוכרין בבית דין יוכשואו
מוכרין מוכרין לאחרים ואינו מוכרין לעצמו
יכויצא בו^(ג) גבאי צדקה בזמן שאין להם
עניים לחלק פורטין לאחרים ואין פורטין
לעצמן גבאי תמחוי בזמן שאין להם עניים
לחלק מוכרין לאחרים ואין מוכרין לעצמן
קתני מיהת פירות אצל חבירו והרקיבו יין
חסרון והא יין והחמין שמן והבאיש
חסרון גינהו שאני הני כיון דקם קם
למאי

והא טעמא דרבי יוסי משום הפסד הרמאי הוא. וכיון דטעמא
בהכי מה לי כלי מה לי מעוה והיכי תיסק אדעתין למימר דצמחות
מודה להו לרזנן ואמאי אכטריך למתנייה: לרזנן איטריך.
לאשמועינן מילתא דרזנן תנניהו למרויהו ואי מנא כלים צרישא
הכי נמי דלא אכטריך הו למתני
מעוה אכל השמא דמני מעוה צרישא
תני כלים למימר לא זו צלצד דליכא
פסידא דשצירת כלי אלא אף זו
דליכא פסידא דגדול אמרין הכי:
מתני' אבדין. ע"י עכברים או
ריקבון: **לא יגע בהן.** למוכרין וטעמא
מפרש בגמ': **גמ'** קצ שלו. חציצה
עליו על ידי שמל צהן וקצ שישאר
לו מהם הוא רוצה מתשעה קבין
של אחריים שיקח צמיהן אס ימכרם:
חיישין בו. ואסור להאכילו לזרים:
(א) לפיכך. הוואל ואסור למוכרין
משום דרומה אדם בקצ שלו הרי הן
צמחות קיימים ומותר צעל הבית
לעשותן תרומה ומעשר על פירות
שש לו צמיות: **מאי לפיכך.** איסור
מכירה משום הא הוא והיכי תלי
מנא עשייתו צאיסור מכירה: **השתא**
דאמור רזנן לא תזבין דחיישין.
שמא עשאן המפקיד תרומה הרי הן
צמחות שלא נמכרו ועושה אותן צעל
הבית כו': **מחלוקת.** דמתני':
בבדי חסרון. כדרך שאל תבואות
כמו שמופרש צמחשתינו (לקמן דף נ.)
לחמין ולאורו תשעה חכאי קצין לכור:
אכל אס אבדין יותר מכדי חסרון.
אפי' רזנן מודו למיכרם צמ"ד:
ודאי פליגא. הכי דרבי יוסה דאי
איכא למיחש לשמא עשאן בעליהן
תרומה אפילו צימור מכדי חסרון
נמי אסור למזבניניהו: **מי לימא**
פליגא. דוקא אמר רב כהנא שאס
תשעה קבין הן נוח לו שיאבדו עד
קצ ואל ימכרם דהוה ליה יותר מכדי
חסרון ופליגא הא דר' יוחנן עליה
או לא דוקא ט' קבין נקט אלא נוח
לו שיהא נפסד קצת ולעולם כדי
חסרון ותו לא: **גזמא.** שפת יתר:
מסיב. לרבי יוחנן: **וקאליג.** צעל
הבית טבלים שאין פירותיו מתוקנין
שאין אלו קיימין שהוא סומך עליהן:
לא שכיח. ואין לחוש צכך:
ופרכין **ואי משתכחי** (א) **מאי מזבנינן**
להו. בתמיה: **ליחוש שמא עשאן**
כו. ונמלא המוכר מאכל תרומה
לזרים: **צמדי תרומה.** צול שאין
עליה קופצין לקנותה שאינה נאכלת
אלא לכהנים ולזריהם שימור צמיהה:
לקמיה הוא דהויא יתר מכדי חסרון.
לזמן מרובה יש צאצאין יתר
מכדי חסרון: **מקמי דיהיו כו.**
שאין אדם משאה טבלים כל כך זמן
מרובה מה מלתקני: **והדינא.** ילא
טעם דזבננו והחמין אשמל"ר צלע"ז
(א) כדאמרת (איוז לא) וכלל תבואתי
תשש תעקר שרשיה וכמו עד לא
ירמק חצל הכסף (קהלת יב) יפתחו
תרקות עזומיה: **עושה להם תקנה.**
לקמיה^(א) מפרש מאי תקנה יש עוד הלא
כל קילקול העמיד לנא ככר צא
הוא: **ואין מוכרין לעצמו.** שלא יתשדוהו
שמא לקמן צול: **פורטין.** מחליפין
פרוטות נחושט צלעי כסף מפני
שהפרוטות מתעפשות ונפסלות:
תמחוי. מאכל שגזין מצעלי
צמים לחלק לעניים צכל יוס:

מאי לאו אפילו יתר מכדי חסרון. ואיכא למאן דאמר לא יגע והא תרומה ודאי יתיר אכל שאר פירות הולכין ומרקיבין תמיד:

אבדין. נחמין והולכין
(פסחים יא.) והרביש.
נתקלקל ונעשה צלל מחמת
צמיות (פסחים יא.)
פורטין. פרוטות של חמץ
שש לו צמיות: **מאי לפיכך.** איסור
מכירה משום הא הוא והיכי תלי
מנא עשייתו צאיסור מכירה: **השתא**
דאמור רזנן לא תזבין דחיישין.
שמא עשאן המפקיד תרומה הרי הן
צמחות שלא נמכרו ועושה אותן צעל
הבית כו': **מחלוקת.** דמתני':
בבדי חסרון. כדרך שאל תבואות
כמו שמופרש צמחשתינו (לקמן דף נ.)
לחמין ולאורו תשעה חכאי קצין לכור:
אכל אס אבדין יותר מכדי חסרון.
אפי' רזנן מודו למיכרם צמ"ד:
ודאי פליגא. הכי דרבי יוסה דאי
איכא למיחש לשמא עשאן בעליהן
תרומה אפילו צימור מכדי חסרון
נמי אסור למזבניניהו: **מי לימא**
פליגא. דוקא אמר רב כהנא שאס
תשעה קבין הן נוח לו שיאבדו עד
קצ ואל ימכרם דהוה ליה יותר מכדי
חסרון ופליגא הא דר' יוחנן עליה
או לא דוקא ט' קבין נקט אלא נוח
לו שיהא נפסד קצת ולעולם כדי
חסרון ותו לא: **גזמא.** שפת יתר:
מסיב. לרבי יוחנן: **וקאליג.** צעל
הבית טבלים שאין פירותיו מתוקנין
שאין אלו קיימין שהוא סומך עליהן:
לא שכיח. ואין לחוש צכך:
ופרכין **ואי משתכחי** (א) **מאי מזבנינן**
להו. בתמיה: **ליחוש שמא עשאן**
כו. ונמלא המוכר מאכל תרומה
לזרים: **צמדי תרומה.** צול שאין
עליה קופצין לקנותה שאינה נאכלת
אלא לכהנים ולזריהם שימור צמיהה:
לקמיה הוא דהויא יתר מכדי חסרון.
לזמן מרובה יש צאצאין יתר
מכדי חסרון: **מקמי דיהיו כו.**
שאין אדם משאה טבלים כל כך זמן
מרובה מה מלתקני: **והדינא.** ילא
טעם דזבננו והחמין אשמל"ר צלע"ז
(א) כדאמרת (איוז לא) וכלל תבואתי
תשש תעקר שרשיה וכמו עד לא
ירמק חצל הכסף (קהלת יב) יפתחו
תרקות עזומיה: **עושה להם תקנה.**
לקמיה^(א) מפרש מאי תקנה יש עוד הלא
כל קילקול העמיד לנא ככר צא
הוא: **ואין מוכרין לעצמו.** שלא יתשדוהו
שמא לקמן צול: **פורטין.** מחליפין
פרוטות נחושט צלעי כסף מפני
שהפרוטות מתעפשות ונפסלות:
תמחוי. מאכל שגזין מצעלי
צמים לחלק לעניים צכל יוס:

רבינו חננאל

מתני' המפקיד פירות
אצל חבירו אפילו הן
אבדין לא יגע בהן מאי
טעמא אמר רב כהנא
רוצה אדם בקב שלו מטי
קבין של חבירו. רב נחמן
בר יצחק אמר חיישין
שמא עשאן תרומה ומעשר
על מקום אחר. מיתבי
המפקיד פירות אצל חבירו
הרי זה לא יגע בהן
לפיכך בעה"ב עושה אותן
תרומה ומעשר על מקום
אחר. ומקשי' בשלמא
לטעמיה דרב כהנא היינו
דקתני לפיכך פי' כיון
שאין אדם רוצה שיחליף
לו פירותיו אלא ישיארו
לו כמות שהן לפיכך
בעל הבית עושה אותן
תרומה ומעשר על מקום
אחר. אלא לטעמיה דרב
נחמן מפני שבעל הבית
עושה אותן תרומה מיביע
ליה למימר. ופרכין כיון
דאמר רבנן לא יגע בהן
דחיישין שמא בעליהן
עשאו תרומה לפיכך בעל
הבית עושה אותן תרומה
כו: אמר רבה בר בר חנה
אמר ר' יוחנן מחלוקת
נחמן קמא ורשב"ג דאמר
נחמן קמא לא יגע בהן
בזמן (א) שחסרונן כדנתן
במתני' הרי זה יוצא
לו חסרונת אבל יותר
מכדי חסרון דברי הכל
מוכרין בב"ד ודאי אדרב

(א) כ"ל מן שס אבדין כדי
מקדון כמנן וכו'.
(ב) אולי כ"ל דמקדי כדי
מקדון וכו'.
(ג) אולי כ"ל ועל אורחא דא
למחר ממקדא דשמעתא דהה.